दुर्व्यवहार पु॰ दुष्टो व्यवहारः प्रा॰स॰ । दुष्टशब्ददर्शिते रागलोभादिनाऽसङ्ख्यनिर्णीते व्यवहारे तच्छब्दे दृश्यम् ।

दुर्व्रजित न॰गर्हितं व्रजितम् प्रा॰स॰। निन्दितगतौ "दुर्व्यूहताच्छङ्कमाना दुःस्थिता दुरवेक्षितात्। दुरासिताद् दुर्व्रजितादिङ्गिताध्यासितादपि" भा॰व॰२३२अ॰

दुर्ह(ण)न त्रि॰दुःखेनाहन्यतेऽसौ दुर्+हन–कर्मणि खल् । हन्तव्ये दुःखेन हन्तव्ये "प्रकल्पयति च तस्यार्थो निकुम्भे दुर्हने हते" भट्टिः वेदे तु णत्वम् । "सो पु णः परापरा निर्ऋतिर्दुर्हणा वधीत्" ऋ॰१।२८।६ "त्वं नो अस्या इन्द्र ! दुर्हणायाः" ऋ॰१।१२१।१४

दुर्हणायु त्रि॰ दुष्टं हननमिच्छति क्यच् दुर्हणाय–उनू वेदे णत्वम् । दुष्टहननेच्छौ "स्त्रियं यद्दुर्हणायुवम्" ऋ॰४।३०।८। "दुर्हणायुवं दुष्टहननमिच्छन्तीम्" भा॰ छान्दस उवङ् ।

दुर्हणु त्रि॰ दुःखो हनुरस्य प्रा॰ब॰ दुर्+हन–उन् वा, वेदे णत्वम् । १दुःखेन हननीये २दुष्टहनुयुक्ते च "तदा रभस्व दुर्हणो !" ऋ॰ १०।१५५।३। लोके तु दुर्हनु इत्येव दुष्टहनुके त्रि॰ ।

दुर्हल(लि)त्रि॰दुष्टो हलिरस्य वा अच्समा॰। दुष्टहलियुक्ते

दुर्हित त्रि॰ निन्दितो हितः प्रा॰स॰ । विरोधिवचनया गवौ "न दुर्हितः स्यादघ्न्ये न पापया" ऋ॰८।१८।२६

दुर्हुत न॰ निन्दितं हुतम् प्रा॰स॰। अफलजनके होमे "यदैव याचमानेषु तथा दम्भान्वितेषु च । एतेषु दत्तिर्या दत्ता दावाग्नाविव दुर्हुतम्" भा॰शा॰१८अ॰

दुर्हृणायु त्रि॰ दुष्टं हृणीयते क्रुध्यति लज्जते वा दुर्+हृणी+क्रोधे लज्जायाञ्च कण्ड्वा॰ यक् तत उनू अल्लोपयलोपौ पृषो॰ वर्णव्यत्यासे ईकारस्याकारः, मृगय्वा॰ वा नि॰। १दुष्टक्रोधने २दुष्टं लज्जमाने च । "दुर्हृणायुस्तिरश्चित्तानि वसवो जिघांसति" ऋ॰७।५९।८ "दुर्हृणायुरशोभनं क्रुध्यन्" भा॰ "ऋतस्य शिमीवतो भामिनो दुर्हृणायून्" ऋ॰१।८४।१६

दुर्हृत् त्रि॰ दुःखं हृदयमस्य प्रा॰ब॰ "सुहृद्दुर्हृदौ मित्रामित्रयोः" पा॰ निपा॰ । १अमित्रे गवौ । दुःस्थितं हृदयं प्रा॰ब॰। २दुःस्थितहृदये त्रि॰ "अश्मसारमयं नूनं हृदयं मम दुर्हृदः" भा॰व॰ ११२अ॰। तस्य भावः युवा॰अण् द्विपदवृद्धिः दौर्हार्द दुष्टान्तःकरणत्वे शत्रुत्वे च न॰ ।

दुर्हृदय त्रि॰ दुःखं हृदयमस्य प्रा॰ब॰ अशत्रुत्वेन न निपा॰ । १दुष्टान्तःकरणयुक्ते । दुष्टं हृदयम् प्रा॰स॰ । २दुष्टे मनसि न॰ ।

दुल उत्क्षेपे (दोलन) चुरा॰उभ॰ सक॰ सेट् । दोलयति ते अदूदुलत् । "नारी पदद्वयं स्थाप्य कान्तस्योरुद्वयोपरि । कटिं चेद्दोलयेदाशु बन्धः कन्दर्पशङ्खलः" रतिमञ्जरी "आन्दोलत् क दोलने" कविकल्पद्रुमः । अस्य वा चुरारत्वमपि । दुल–कि "दुलिः अम्बा दुली नितत्नीरभ्रयन्ती" तैत्ति॰ ४।४।५।१ दुलीति उत्क्षिपन्तीत्यर्थः ।

दुलि पु॰ दुल–कि । १शनिभेदे शब्दार्थचि॰। २कच्छपस्त्रियां स्त्री वा ङीष् । ३उत्क्षेपके त्रि॰।

दुलिदुह पु॰ दिलीपन्दपपितरि अनमित्रसुते "अनमित्रसुतो राजा विद्वान् दुलिदुहोऽभवत् । दोलिपस्तनयस्तस्य राज्ञस्य प्रपितामहः" हरिवं॰ १५अ॰ [शब्दार्थचि॰।

दुल्ल त्रि॰ दु+क्विप् दुतं लल्लति लल–अच् । रोमशे

दुवस् परिचरणे उपतापे च कण्ड्वा॰ नाम॰ यक् पर॰ सक॰ सेट् । दुवस्यति अदुवस्यीत् "अनेहसः स्तुभ इन्द्रो दुवस्यति" ऋ॰ ३।५१।२ "याभिर्वित्तजानिं दुवस्यथः" ऋ॰ १।११२।१५ "समिद्भिरग्निं नमसा दुवस्यन्" ऋ॰३१।१।२

दुवस् न॰दुवस् परिचरणे कण्ड्वा॰दुवस्–क्विप् अल्लोपयलोपौ । १हविषि २परिचरणे च "ऐभिरग्ने दुवोगिरोविश्वेभिः" ऋ॰१।१४।८ "दुवः परिचर्याम्" । दुव इच्छति क्यच् वा अनङि दुवन्यति "स त्वा भरिषो गरिषो दुवन्यसम्" ऋ॰४।४०२। दुवः परिचरणमिच्छन्तः दुवन्याः तत्र सीदति दुवन्यसम्" भा॰ कर्मणि ल्युट् अनङभावे पक्षे अल्लोपयलोपौ दुवसन परिचरणीये "ग्नेनासो न दुवसनासः" ऋ॰४।६।१०"दुवसनासः परिचरणीयाः"भा॰

दुवस्य त्रि॰नाम॰दुवस्–शक्यार्थे यत् अल्लोपयलोपौ । "परिचर्यार्हे "आ यद्दुवस्याद्दुवसे न कारुः" ऋ॰ १।१६५। १४। "दुवस्यात् परिचर्यार्हात् दुवसे परिचरणाय" भा॰

दुवस्यु त्रि॰ दुवः परिचरणमिच्छति क्यच् "क्याच्छन्दसि" पा॰उनू । परिचरणेच्छायुक्ते "गोसूतूर्वति पर्यग्रं दुवस्युः" ऋ॰१०।१००।१२ वेदे क्वचिदस्य स्त्रियामुवङ् । "स न ईलानया सह देवा अग्ने दुवस्युवा" ऋ॰८।१०२।२

दुवस्वत् त्रि॰ दुवोहविः परिचरणं वास्त्यस्य मतुप् मस्य वः सान्तत्वात् न पदकार्यम् । १हविर्युक्ते २परिचरणयुक्ते च "अवस्युरद्धि दुवस्वान्" यजु॰५।३२ "सोमनेत्रेभ्यो देवेभ्य उपरिसद्भ्यो दुवस्वद्भ्यः स्वाहा" ८।३५ "दुवस्वाञ्छम्भूर्मे" १८।४